

PLAN FOR ARBEID MED DET PSYKOSOSIALE MILJØET I KORNTRØBERGET BARNEHAGE

En god psykososial helse forbindes med opplevelser av trygghet, mestring, nærhet og livsglede.

Formålet med denne planen er å sikre at alle barn i Korntrøberget barnehage opplever barnehagen på denne måten.

Planens innhold

Planen viser:

- Barnehagens verdigrunnlag
- Lover og forskrifter barnehagen er forpliktet å jobbe ut i fra.
- Barnehagens hensikt og mål med planen.
- Beskrivelser av våre verdier, holdninger og atferd i dette arbeidet.
- Hvordan vi definerer ulike begrep.
- Rutiner for å forebygge krenkende atferd og mobbing.
- Rutiner for å avdekke krenkelser og mobbing.
- Rutiner for å håndtere krenkelser og mobbing

1. Barnehagens verdigrunnlag

Barnehagen skal anerkjenne og ivareta barndommens egenverdi. Å bidra til at alle barn som går i barnehage, får en god barndom preget av trivsel, vennskap og lek, er fundamentalt.

Alle handlinger og avgjørelser som berører barnet, skal ha barnets beste som grunnleggende hensyn. Dette er et overordnet prinsipp som gjelder all barnehagevirksomhet (jf. Barnehageloven §3). Barna skal møtes som individer og barnehagen skal ha respekt for barnets opplevelsesverden. Barn påvirkes av omgivelsene, men barn påvirker også egne liv.

Barnehagen skal gi rom for barnas ulike forutsetninger, perspektiver og erfaringer og bidra til at barna, i fellesskap med andre, utvikler et positivt forhold til seg selv og tro på egne evner.

Barna skal møtes med empati og få mulighet til å videreutvikle egen empati og evne til tilgivelse.

«Hentet fra Rammepplan for barnehagen- innhold og oppgaver»

Det psykososiale miljøet i barnehagen består av psykologiske og sosiale forhold, og samspillet mellom dem. Psykososial helse forbindes med opplevelser av trygghet, mestring, nærhet og livsglede. Tilhørighet og trygghet er avgjørende faktorer for små barns naturlige utvikling, og disse behovene dekkes i stabile, positive relasjoner med andre barn og voksne.

«Møter jeg et barn, møter jeg et menneske»

Anne-Cath Vestly

2. Lovgrunnlag

I følge FNs Barnekonvensjon har barn og unge rett til:

- utvikling, medvirkning, ikke-diskriminering, omsorg, beskyttelse og selvrealisering.
- et oppvekst- og læringsmiljø uten mobbing.

I barnehagelovens formålsparagraf videreføres dette, og barnehagens ansvar fastslås tydelig i barnehagelovens §41 og §42.

§41 Nulltoleranse og forebyggende arbeid

Barnehagen skal ikke godta krenkelser, og alle som arbeider i barnehagen skal gripe inn hvis et barn utsettes for krenkelser.

§42 Plikt til å sikre at barnehagebarna har et trygt og godt barnehagemiljø (aktivitetsplikt)

Alle som arbeider i barnehagen skal følge med og melde fra ved mistanke om at et barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø. Barnehagen skal undersøke saken og sette inn egnede tiltak. Barnehagen skal også lage en skriftlig plan når det gjøres tiltak i en sak.

Videre defineres det hvilke verdier som skal ligge til grunn for et godt barnehagemiljø. Barnehagens verdigrunnlag skal formidles, praktiseres og oppleves i alle deler av barnehagens pedagogiske arbeid. Dette presiseres og utdypes i Forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver (Rammeplanen).

Barnehageloven § 1: Formål

Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. Barnehagen skal bygge på grunnleggende verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon, slik som respekt for menneskeverdet og naturen, på åndsfrihet, nestekjærlighet, tilgivelse, likeverd og solidaritet, verdier som kommer til uttrykk i ulike religioner og livssyn og som er forankret i menneskerettighetene. Barna skal få utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. De skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Barna skal utvikle grunnleggende kunnskaper og ferdigheter. De skal ha rett til medvirkning tilpasset alder og forutsetninger. Barnehagen skal møte barna med tillit og respekt, og anerkjenne barndommens egenverdi. Den skal bidra til trivsel og glede i lek og læring, og være et utfordrende og trygt sted for fellesskap og vennskap. Barnehagen skal fremme demokrati og likestilling og motarbeide alle former for diskriminering.

3. Planens hensikt og mål

SIKRE AT ALLE BARN I KORNTTRØBERGET BARNEHAGE HAR ET GODT
PSYKOSOSIALT MILJØ

For å skape gode vilkår for trivsel må man arbeide helhetlig, langsiktig og systematisk med miljøet og kulturen i barnehagen. Trygge voksne som har kompetanse, mot og vilje til å arbeide forebyggende, til å avdekke og motvirke krenkende handlinger og til å følge opp at tiltakene virker er de viktigste faktorene i dette arbeidet.

For å skape et godt psykososialt barnehagemiljø må Korntrøberget barnehage:

- Arbeide systematisk og kontinuerlig med miljøet og kulturen i barnehagen.
- Ha en tydelig ledelse som følger opp arbeidet både med forebygging og oppfølging.
- Bruke tid i personalgruppen på refleksjon rundt barnehagens samfunnsmandat og den enkelte ansattes ansvar.
- Ha foreldre som snakker positivt hjemme om barnehagen, de ansatte og alle barna i barnehagen.

4.Hva er mobbing og krenkelser i barnehagen?

Begrepet mobbeatferd blir brukt om barnehagebarns negative handlinger overfor hverandre. Barna prøver seg fram med ulike sosiale strategier. Begynnende mobbeatferd kan føre til etablerte sosiale mønstre hvor det foregår mobbing også blant små barn.

Krenkelser er et samlebegrep for ord eller handlinger som oppleves negativt. Begrepet omfatter alt fra enkeltstående ytringer eller handlinger, til gjentatte

episoder. Krenkelser kan være direkte ord og handlinger, men også baksnacking, utfrysing, ryktespredning eller andre handlinger som gjør at barn opplever utrygghet, ubehag eller ikke føler seg inkludert i fellesskapet. Det kan være både barn og voksne som krenker.

Mobbing defineres på ulike måter, og forståelsen av begrepet er under utvikling. Forskning knyttet til barnehagebarn har gitt oss flere perspektiver på mobbing.

Direkte mobbing kan være fysisk eller verbal: Dytting, slag, truing, erting, tilrop, latterliggjøring og lignende.

Indirekte mobbing i barnehagen handler ofte om utestengelse fra fellesskapet i lek og aktiviteter, eksempelvis snu ryggen til, la være å svare og lignende.

I Korntrøberget barnehage legger vi følgende definisjon av begrepet mobbing til grunn for vårt arbeid med barnehagens psykososiale miljø:

Mobbing av barn i barnehagen er handlinger fra voksne og/eller andre barn som krenker barnets opplevelse av å høre til og være en betydningsfull person for fellesskapet.

(Lund, 2015 s. 45.)

5. Barnehagens rutiner for forbyggende arbeid med det psykososiale miljøet

ET GODT BARNEHAGEMILJØ

Mobbing har dårlige vekstvilkår i en barnehage der voksne stadig våger å stille kritiske og åpne spørsmål til seg selv, samtidig som de styrker alt det relasjonelle arbeidet som fremmer god lek, humor og trygghet. (Helgesen, 2014, s.127.)

Et godt barnehagemiljø er preget av:

- Anerkjennelse, trygghet, tilhørighet og trivsel.
- Inkluderende fellesskap.
- Barns medvirkning.
- Profesjonelle voksne som opparbeider gode relasjoner til og mellom barna.
- Profesjonelle voksne som er gode rollemodeller og veileder barna.
- Barn som tør å vise følelser og gir uttrykk for egne ønsker og behov.
- Barn som lærer å ta hensyn til andre og at egne ønsker ikke alltid kan oppfylles.
- Barn som kan leke og løse konflikter på en adekvat måte.

PERSONALET

Personalet i Korntrøberget barnehage skal ivareta barna, sikre at de blir en del av et inkluderende og trygt fellesskap, og arbeide for at barnehagebarna verken skal oppleve å bli krenket, eller kommer til å krenke andre i fremtiden.

Voksenrollen i Korntrøberget barnehage innebærer:

- Å skape et trygt og samtidig utfordrende sted for vennskap og aktiv deltakelse i fellesskapet.
- Å arbeide med sosial kompetanse på ulike måter i barnegruppa.
- Å ikke ignorere, avvise eller favorisere barn.
- Å ha fokus på barnas positive sider og egenskaper.
- Å se barnet og prøve å forstå hva de tenker og føler, og hva som ligger bak handling eller ytring.
- Å anerkjenne barnas opplevelser i møter med andre, bidra til refleksjon og støtte barnas utviklingsprosesser.
- Å være empatisk, deltakende og ha god relasjonskompetanse.
- Å veilede og være støttende til stede når barna deltar i samspill og utvikler sin relasjonskompetanse.
- Å si ifra, stoppe og beskytte barn mot voksne som krenker eller mobber.

Den voksne er modell for barns møte med andre. Personalets forståelse av barn og barns atferd er grunnlaget for hvordan den voksne ser, reflekterer, handler og evaluerer egen praksis. Det er personalets holdninger som ligger til grunn for de handlinger som utføres. Gode rollemodeller snakker ikke nedsettende til eller om andre, verken barn, foreldre eller kolleger.

Å være en god rollemodell innebærer:

- Å behandle barna med respekt og toleranse.
- Å snakke positivt med og om alle barn.

Revidert november 2020

- Å synliggjøre at hver og en har verdi i seg selv, og at alle har rett til å ha egne meninger.
- Å være spesielt bevisst på hva man sier, og hvordan man snakker til hverandre når barn er i nærheten.
- Å være tydelig, varm og omsorgsfull.

Voksnes bevissthet om egen væremåte er viktig for å være positive forbilder for barna.

Innsatsen for å skape et inkluderende miljø med gode samhandlingsmønstre er arbeid som krever kontinuerlig innsats av alle over tid. For å sikre at arbeidet blir systematisk og langsiktig, er det viktig å synliggjøre arbeidet i våre planer. Personalet må vurdere arbeidet jevnlig gjennom refleksjon rundt egne holdninger og verdier. De må også reflektere rundt praktiseringen av barnehagens verdigrunnlag.

Samarbeid for et godt barnehagemiljø i Korntjørøberget barnehage innebærer:

- Systematisk observasjon av og refleksjon rundt enkeltbarn og barnegrupper.
- Systematisk observasjon av og refleksjon rundt egen praksis.
- At det brukes tid i ulike møtefora til å snakke om og reflektere over voksenrollen i lys av grunnleggende verdier og ny kunnskap.
- Jevnlig refleksjon rundt faglige og etiske problemstillinger.
- Heve personalets kompetanse på nyere forskning om mobbing.

Hele personalet har et ansvar i møte med kolleger som krenker barn. De har et ansvar for å si ifra, stoppe det som skjer og beskytte barn. Daglig leder har det overordnede ansvaret for å veilede personalet, og sørge for at det er rutiner for oppfølging slik at barna blir beskyttet. Alle ansatte har ansvar for å gripe inn og tenke mer på barnas rett til beskyttelse fra voksne som krenker, enn på kollegiale problemstillinger. For å få til dette er det viktig at vi arbeider aktivt med tilbakemeldingskulturen vår.

God tilbakemeldingskultur i Korntjørøberget barnehage innebærer:

- Gjensidig åpenhet og støtte i personalet.
- Et inkluderende arbeidsmiljø der alle verdsettes og får ytre sin mening.

Revidert november 2020

- Aksept for at alle kan gjøre feil.
- Trygghet i personalet, slik at alle tør å melde fra om uheldig eller uakseptabel oppførsel.
- Jevnlig trening på å gi og få både positive og negative tilbakemeldinger.

FORELDRESAMARBEID

Det er barnehagens ansvar å legge til rette for et foreldresamarbeid som bidrar til å forebygge mobbing og krenkelser. Foreldrene skal tas med i barnehagens arbeid for et godt psykososialt miljø, både gjennom informasjon og medvirkning. I Korntrøberget barnehage skal vi legge til rette for en dialog preget av åpenhet og likeverd. Foreldre skal kunne være sikre på at barnehagen tar umiddelbart kontakt med dem dersom de opplever at deres barn er involvert i en uønsket hendelse.

Det skal være lav terskel for å melde fra til barnehagen dersom foreldre opplever endret atferd eller mistriksel hos barnet sitt.

Foreldrene skal være trygge på at bekymringen tas på alvor.

Barnehagen og hjemmet har et felles ansvar for at mobbing ikke får utvikle seg i barnehagen.

Foreldrene er barnas viktigste rollemodeller og må være bevisste på hva de sier og hvordan de uttrykker seg når det er barn til stede. Det å bli sett, møtt, anerkjent og respektert, innebærer gjensidig forpliktelse mellom barnehage og hjem. Det er et felles ansvar å forebygge mobbing.

Alle foreldre har ansvar for å:

- Snakke positivt hjemme om barnehagen, de ansatte og alle barna i barnehagen.
- Hilse på alle barn og voksne i barnehagen.
- Melde fra dersom de ser eller opplever mobberelatert atferd blant barna.
- Gi tilbakemelding til barnehagen om barnets trivsel og opplevelser.
- Følge opp informasjon gis og bidra til et tett og godt samarbeid med barnehagen.

Barn siterer sjeldent feil. Faktisk gjentar de vanligvis ordrett de tingene du ikke skulle ha sagt

Visdomsord

6.Hva gjør vi når mobbing eller krenkelser oppstår?

*Vi må handle, og det med en eneste gang.
Når det skjer, og hver gang det skjer!*

Barn er avhengige at vi tar deres subjektive opplevelse på alvor, at vi har et oppmerksomt nærvær og viser vilje til å handle til beste for alle. Barn trenger voksne som både regulerer og korrigerer, og samtidig møter alle med respekt og toleranse. Det er alltid de voksnes ansvar å forebygge og stoppe mobbing!

HVORDAN ARBEIDER VI I KORNTRØBERGET BARNEHAGE FOR Å AVDEKKE MOBBING OG KRENKELSER?

- Observere og kartlegge samspill barn – barn og barn – voksen i lek og hverdagssituasjoner.
- Barneintervju eller hverdagssamtale med barn, lytte til deres egen opplevelse.
- Oppfordre barn til å si ifra til personalet om uakseptabel atferd, og møte dem med anerkjennelse hvis det skjer.
- Oppfatte tidlige signaler på mobbing ved hjelp av kunnskap og bevissthet rundt negative atferdsmønstre.
- Bli godt kjent med barna og legge merke til hvordan de har det, oppdage endringer og finne mulige årsaker til disse.
- Observere og reflektere over personalets atferd i lys av felles verdier og holdninger.
- Personalet diskuterer og reflekterer over kultur/ukultur i barnegruppen.

HVORDAN FØLGER VI OPP MOBBING OG KRENKELSER?

Daglig leder må sikre at alle ansatte til enhver tid er bevisst sin rolle og sitt ansvar når det skjer krenkelser. Dette gjelder både hvilke holdninger som reflekteres i personalets arbeid, og hvilke handlinger som faktisk utføres.

I Korntjørberget barnehage har vi et system for oppfølging som alle ansatte er kjent med. Dersom ansatte får kunnskap eller mistanke om at et barn ikke trives, blir mobbet eller utsatt for uakseptabel oppførsel, skal barnehagens system for oppfølging umiddelbart iverksettes.

Dersom et barn blir mobbet i barnehagen skal det utarbeides en tiltaksplan for å ivareta barnet og foreldrene til barnet. Tiltaksplanen må inneholde konkrete forslag til å håndtere situasjonen som har oppstått. Der skal perioden for tiltaket tidfestes, samt når tiltaket skal evalueres. Barnehagen har 4 uker på å skape positiv endring. Hvis barnehagen ikke lykkes med de tiltak som settes inn skal ekstern hjelp innhentes. Det skal skrives referat fra alle møter i egen mal for dette som ligger i barnehagens HMS (5.3.3).

PERSONALET

Dersom ansatte observerer mobbing av enkeltbarn eller grupper av barn skal dette alltid føre til reaksjoner.

- Observasjonen skal meldes til pedagogisk leder og dagligleder umiddelbart.
- Beskriv observasjonen så konkret som mulig.

Revidert november 2020

- Vurder hva som forårsaket situasjonen og hva som kan bidra til at slike hendelser kan skje.
- Bli enige om hvordan situasjonen skal håndteres videre ut fra refleksjonen rundt hva som kunne være årsaken.
- Dersom barnehagen oppdager at mobbing og utestenging foregår, skal foreldrene informeres om dette samme dag.

BARNA

Dersom barn mobber andre barn eller forteller om at de har sett mobbing skal dette alltid føre til reaksjoner fra de ansatte.

- Snakk med de aktuelle barna om hva som har skjedd.
- Be barna komme med forslag til hvordan slike situasjoner kan unngås.
- La barnas uttalelser vektlegges i videre håndtering.

FORELDRENE

Det er viktig at foreldre melder fra dersom de opplever utestengelse eller mobbing av barn.

- Foreldrene skal bli møtt og tatt på alvor dersom de melder fra om bekymring.
- La foreldrene beskrive sin opplevelse av situasjonen.
- Foreldrene skal få god informasjon om hvordan barnehagen håndterer barnet/barna som blir mobbet og barnet/barna som mobber.
- Situasjonsavhengig: Foreldrene til den/de som blir mobbet og den/de som mobber innkalles til et møte der de blir tatt med på råd.

OPPFØLGING OG EVALUERING

Mobbesituasjoner følges opp i ettertid. Det er viktig for at nye uønskede situasjoner ikke oppstår og for å bygge opp under foreldrenes/barnets tillit til barnehagen.

Revidert november 2020

- Snakk på nytt med de aktuelle barna.
- Snakk med foreldrene eller kall dem evt.inn til et nytt møte.
- Det kan være behov for skriftlig informasjon til alle foreldrene i barnehagen. Dette skal vurderes i hvert enkelt tilfelle.
- Vurder videre tiltak dersom det er behov for det.

NYTTIGE RESURSSER:

Rammeplan for barnehagen. 3.5: Barnehagen skal fremme vennskap og fellesskap.

Barnehageloven.

Forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler §12, psykososiale forhold.

Veileder til forskrift om miljørettet helsevern §12 Psykososiale forhold.

Nullmobbing.no

Mobbing i barnehagen – veiledningshefte

Mobbing i barnehagen (FUB)

Revidert november 2020

